

Morgen gaat mijn vliegtuig

Ontmoetingen met jongens en mannen
1964-2018

Wilfred Ploeg

Wilfred Ploeg
ploegwf@gmail.com
ISBN: 9789402195859
Omslagontwerp: Wilfred Ploeg
Omslagfoto: Lago di Garda, Italië

Inhoudsopgave	bladzijde
Voorwoord	5
De jaren zestig	11
De jaren zeventig	17
De jaren tachtig	21
Intermezzo (1)	39
Intermezzo (2)	42
De jaren negentig	51
Intermezzo (3)	63
De jaren nul	74
De jaren tien	92
Intermezzo (4)	95

Voorwoord

Deze verhalenbundel gaat over ontmoetingen met jongens en mannen die ik tussen 1964 en 2018 ben tegengekomen. Ik vind het een nogal gewaagde onderneming, want ik vertel intieme verhalen. Wat heb ik eraan om lezers te laten delen in een belangrijk stuk van mijn leven? Daar kom ik nog op terug. Eerst wil ik iets over mezelf vertellen.

Mijn leven is heel anders gelopen dan ik had gedacht. Hoewel.....had ik eigenlijk wel een idee over mijn toekomst? Je leeft vaak onbewust en zonder enig besef welke gevolgen je keuzes op de langere termijn hebben. Je leeft in het heden en je doet je best, meer kun je vaak niet doen.

Tot 1988 was ik getrouwd met een vrouw, met wie ik overigens nog altijd een heel hartelijk en warm contact heb. Wij zouden voor de rest van ons leven bij elkaar blijven en dat was dan dat. We waren echt een ideaal stel en werden door onze omgeving ook gewaardeerd als een "koppel met een sterk wij-gevoel". Na vijf jaar onbezorgd samenzijn werd ik voor het eerst van mijn leven volkomen onverwacht stapelverliefd op een man. Die gebeurtenis zette mijn leven volledig op z'n kop. Wie had ook maar in de verste verte kunnen vermoeden dat deze verliefdheid het begin zou worden van een heel ander leven? Ik niet.

Toen de grootste stormen waren gaan liggen en mijn vrouw en ik na zes jaar van experimenteren met onze relatie en met anderen uiteindelijk toch uit elkaar gingen, begon een heel ander leven. Alleen verder. Of met een man. Of mannen. Ik had werkelijk geen idee. Maar ik had natuurlijk wel verlangens.

Voortaan was ik homo. Dat etiket nam ik uit volle overtuiging over. Dat klinkt natuurlijk idioot, alsof ik niet altijd al homo was geweest was. Maar voor mij lagen de zaken niet zo zwart-wit. De relatie met mijn ex-vrouw was mooi en welgemeend. We hadden nooit geheimen voor elkaar. Maar ik voelde me steeds meer aangetrokken tot jongens. En hoe ga je dat dan in vredesnaam aanpakken? Het werd een hele zoektocht. Avontuurlijk, mooi, opwindend, spannend, teder en lief, maar ook klungelig, verdrietig, frustrerend en onrustig. Meestal verrassend en bijzonder. Kortom, zoals het leven heel vaak gaat.

Niemand had mij voorgedaan hoe je als homo zou moeten leven. Het heteromodel was eigenlijk mijn enige voorbeeld. Zou het dan tussen mannen net zo toegaan als in mijn huwelijk? Ik heb geen opleiding aan de homo-academie gedaan. Die bleek gewoon niet te bestaan. Ik moest alles zelf uitvinden. Gelukkig heb ik mijn hele leven fantastische vrienden om mij heen gehad die mij altijd hebben gesteund en dit nog steeds doen.

De verhalen

Tot nu toe had ik na mijn huwelijk met mijn vrouw een viertal serieuze, langdurige relaties met mannen. Met twee Nederlanders, een Japanner en een Arabier deelde ik mijn leven. Wat een belevenis. Ik zal ze nooit vergeten.

De veertig verhalen in deze bundel, afgewisseld door vier intermezzo's, gaan over andere, meestal kortstondige ontmoetingen*. Ik zag de jongen met wie ik in contact kwam vaak maar één keer, maar soms ook meerdere malen. Eén keer duurde het contact wel een paar jaar en was er sprake van echte vriendschap.

Ik vind het de moeite waard om over mijn ervaringen te schrijven. Stuk voor stuk waren het bijzondere jongens en mannen die mij op de een of andere manier raakten. Ik vond ze om verschillende redenen aantrekkelijk of bijzonder, of het nu ging om hun uiterlijk, hun karakter, hun afkomst, hun manier van doen of ook om hun levensverhaal. Ik kwam op verschillende manieren met ze in aanraking: op straat, in de sauna, via de ouderwetse advertentie in krant of weekblad, in de trein of op mijn werk en later via datingsites. Geplande of totaal onverwachtse ontmoetingen.

Jongensnabijheid

'Niet met vreemde mannen meegaan', hoorde ik vroeger vaak zeggen. Dat heb ik nou juist wél gedaan. Ik vond bovendien de term "jongensnabijheid" die wijlen Pater van Kilsdonk gebruikte veel interessanter en uitdagender. Wat een geweldige man die pater, God hebbe zijn ziel en die heeft hij ook, want de pater trok zich niks aan van zijn rigide en conservatieve kerk en was een groot voorvechter van homorechten. Een held. Het Kilsdonkiaanse woord "jongensnabijheid" staat niet in het woordenboek, maar verdient een ereplaats op de trefwoordenlijst voor homo's. Het laat precies zien waar het over gaat: de behoefte om jongens te leren kennen, ze te voelen, te koesteren, ze lief te hebben. Jarenlang wist ik niet dat ik van deze "afdeling" ben. Tja, wat wist ik eigenlijk wél van mezelf? We hadden thuis niet geleerd om onze eigen gevoelens serieus te nemen. Mijn ouders vonden de opvoeding geslaagd als we een goede baan kregen en zouden trouwen. Toen werd ik dus een laatbloeier.

Wel voelen, geen woorden

Voordat ik uit de kast kwam, wist ik weinig over mijn seksuele gevoelens. Eigenlijk moet ik zeggen: mijn lijf voelde wel van alles, maar mijn hoofd had daar geen woorden voor. De verhalen uit de jaren zestig en zeventig laten dat heel goed zien. En er was geen ruimte. Het bewustzijn kwam pas veel later dan de sensatie in mijn lichaam.

Slechts één keer benoemde mijn geest wat ik voelde. Ik was zeventien. Ik bezocht de plaatselijke bibliotheek en zocht in de encyclopedie het woord "homofiel" op. De encyclopedie stond helemaal onderin een grote kast. Toen ik gelezen had wat er stond, begon mijn hart hevig te bonken en liet ik het zware exemplaar bijna uit mijn handen vallen. Dat kan ik mijn vrouw later nooit vertellen, schoot het door mij heen. Toen ging mijn geest weer op slot. Totdat ik achtentwintig was, elf jaar later. In die tussentijd dacht ik oprecht dat ik hetero was. Dat kan dus ook nog. Het is niet zo gek, dat kan iedereen overkomen. Ach, en

*De namen van betrokkenen zijn om redenen van privacy veranderd.

een beetje hetero was ik ook wel. Ik werd toen ik zestien was ook een keer hevig verliefd op een meisje. Het leven is dynamisch, zelden zwart of wit en vaak ook vol tegenstrijdigheden.

Seks en tederheid: een lastige, maar mooie combi

Seks is bij mij meestal vermengd met een grote behoefte aan tederheid, warmte, gesprek en gezelligheid. Dat deze eigenschappen voor veel jongens en mannen moeilijk te combineren zijn, heb ik ook gemerkt. Veel mannen hebben vrouwen nodig om seks te leren verbinden met warmte en aandacht voor elkaar. Losse seks met mannen is vrij makkelijk verkrijgbaar; tederheid, warmte en liefde kun je niet ergens bestellen, maar ontstaat alleen door geduld, iets wat in het digitale tijdperk steeds lastiger lijkt te worden. Ik ben een zoeker geworden van mannen en jongens die meer willen dan alleen seksuele bevrediging. Dat is niet eenvoudig. Misschien zocht ik meer dan dat ik vond, maar soms was het raak. En dan was het feest.

Diversiteit

Toen ik mijn eerste vriend ontmoette, was het leeftijdsverschil niet groot. Hij was 24, ik 29. Mijn laatste vriend was 32 jaar jonger dan ik. Het leeftijdsverschil is in de loop van de jaren behoorlijk opgelopen. Gaandeweg mijn leven werd ik zelf ouder, maar bleef mijn voorkeur steken bij de jongere man. Steken? Dat vind ik de verkeerde term. Te Freudiaans. De Weense psychiater liet ook allerlei mensen "steken" in de meest wonderlijke fases. 'O ja, de oudere mannen die op jong vallen, dat zijn mannen die niet ouder willen worden, anaal of oraal gefixeerd zijn, het is hun gemiste vaderschap, ze willen altijd weer een jong blaadje en hebben een Peter Pancomplex, ze belanden steeds in ongelijkwaardige relaties, het kan niks worden, ze hebben hun jeugd niet verwerkt, het is niet realistisch, ze kunnen niet omgaan met mensen van hun eigen leeftijd.....' En ga zo maar door. Hele batterijen psychologen, aangevuld door een goegemeente, zichzelf volkomen normaal achtend, met weinig kennis van zaken en vooral een teveel aan kant en klare oordelen staan klaar om hun makkelijke, maar genadeloze oordeel uit te spreken. Ik doe hier niet aan mee; ik geloof allemaal niks van interpretaties die genormeerd zijn, hoewel ik zelf ooit ook gehersenspoeld ben door tal van vooroordelen. Ik wil geen vonnis uitspreken over welke relatievorm dan ook. Als het contact tussen de betrokkenen vrijwillig is, dan is er volgens mij niks aan de hand. Waarom de een het zus wil en de ander zo, is voor mij een raadsel. Laat dat maar zo blijven.

En hiermee heb ik een deel van de vraag beantwoord waarom ik anderen wil laten delen in mijn verhalen: ik pleit voor diversiteit, voor een leven waaraan iedereen op zijn eigen manier vorm mag geven, voor het doorbreken van normativiteit, van de gedachte dat er slechts één relatiemodel is. Het monogame, romantische liefdesideaal is prachtig, maar is volgens mij ook beperkend en vaak niet

realistisch. Je kunt je afvragen waarom relaties die uitsluitend op dit ideaal zijn gericht vaak mislukken.

Alle modellen kunnen verstikkend werken. Je moet in een hok passen, men verwacht van je dat je je leven op een bepaalde manier inricht, zoals de meerderheid. Niet alleen het heteromodel, maar ook een rigide homomodel kan verstikkend werken. Je bent homo, dus moet je je op een bepaalde manier gedragen. Zo'n opvatting gaat volledig voorbij aan de grote verschillen tussen mensen.

Mijn ervaringen kunnen anderen misschien stimuleren om hún verhaal te vertellen. Bonte, simpele, avontuurlijke, saaie, maar altijd bijzondere verhalen. Verhalen van mensen die er het beste van proberen te maken, die uit eigen ervaring maar al te goed weten dat lang niet alles in het leven perfect verloopt en daar best eens over willen praten met elkaar. Daarom geef ik deze verhalen door.

Schaamte

Natuurlijk. Ik maak het mezelf lastig. Ik moet mijn schaamte opnieuw overwinnen. Eerst schaamde ik mij om openlijk te vertellen dat ik niet volgens de dominante heteronorm leef. Toen ik daar beter mee om kon gaan, kwam de schaamte om er openlijk voor uit te komen dat ik op *jongere* mannen val. En toen was er weer de schaamte om daar verhalen over te schrijven. Want dan kan iedereen meelesen. Dat maakt me kwetsbaar. Maar ach, 'wie uwer zonder zonde is, werpe de eerste steen'. Wie zei dat ook alweer? Het is een wijs citaat van iemand met vele tientallen miljoenen volgers in de hele wereld, zij het niet op twitter. En ach, zonde is het al helemaal niet als je mooie verhalen vertelt, wél behoorlijk authentiek.

Leerproces

Nu ik ouder begin te worden, kijk ik vaker terug op mijn leven. Wat heb ik er tot nu toe van geleerd? Dat ik een originele man ben geworden, maar voor een groot deel ook een product ben van de tijdgeest en het milieu waarin ik ben opgegroeid: als verlegen jongen opgegroeid in een orthodox-protestants milieu in de jaren vijftig en zestig, waarin het vanzelfsprekend was dat je ging trouwen. Uit de kast gekomen in de jaren tachtig, wat bepaald niet vanzelf ging. Dat ik het klassieke heteromodel wilde voortzetten in mijn nieuwe leven als homo, hetgeen niet zomaar een-twee-drie lukte. Dat ik dertiger en veertiger was in de optimistische jaren negentig en dacht dat de homo-emancipatie vrijwel voltooid was, met de openstelling van het huwelijk voor homo's en lesbiennes in 2001 als kers op de taart. Leve de vrijheid, leve de blijheid....dacht ik. Dat ik als vijftiger de wereld om me heen zag veranderen in een digitale wereld, wat ook z'n weerslag heeft op de manier waarop je in contact kan komen met andere homo's. En ik zag steeds meer hoe sterk mijn eigen leven in het teken had gestaan van de coming out na mijn achtentwintigste. Na 1982 is het nooit meer gewoon geworden. Het was de grootste verandering in mijn leven.

Ik ontwikkelde een speciale gevoeligheid voor mensen die zich buitengesloten voelen, voor mensen die anders zijn dan de meeste anderen, omdat ik zelf weet wat het is om niet tot de meerderheid te behoren. Ik merkte dat het leven een leerproces is van vallen en opstaan en leerde enigszins om te gaan met de grilligheden van het bestaan. De al eerdergenoemde pater Jan van Kilsdonk had het in dit verband over "het zegenen van de brokstukken van je leven". Ik leerde om niet meer uit te gaan van een kant-en-klaar concert des levens waarvan iedereen een program krijgt en dat je volledig in eigen hand hebt, maar ontwikkelde creativiteit, taalgevoeligheid en een groot gevoel voor humor. Ik leerde dat belangrijke gebeurtenissen in je leven nauwelijks te plannen zijn. Neigingen tot neerslachtigheid en melancholie kon ik beter hanteren door levenslust, therapie en zeker ook met behulp van goede vrienden. Levenslust blijkt een kracht te zijn die ik op alle mogelijke manieren heb leren trainen en cultiveren, maar is mij ook bij mijn geboorte meegegeven.

Ik leerde ook dat ik een avonturier ben en tegelijk van degelijke gezelligheid en huiselijkheid houd en met mijn geliefde hand in hand op de bank wil zitten. Soms wint de ene kant en blijf ik thuis, soms wint de andere kracht en ga ik op stap. Het liefst zou ik beide delen in mijzelf integreren. Ik kom er nooit helemaal uit, en dat zal altijd zo blijven. Dat ben ik. Toch merk ik dat de hang naar huiselijke gezelligheid het steeds meer gaat winnen. En help, voordat ik eindig als een knusse huismus – trouwens wat is daar mis mee – die niks meer te melden heeft, wil ik jullie laten delen in het avontuurlijke deel van mijn leven. Omdat het de moeite waard is om de verhalen door te geven. Maar ook voor het plezier en de herkenning en om de openheid te stimuleren, om ook eens na te denken over je eigen leven. Wat vind je belangrijk, wat niet? Wat was nieuwe levenservaring, wat niet? Hoe ga je om met frustraties en teleurstellingen en met onverwachte gebeurtenissen?

Rubacuore

Mijn Italiaanse vriend Claudio noemde mij op mijn 65^e verjaardag een *rubacuore*, een hartendief. Dat had nog nooit iemand gezegd. Misschien moet je daar ook wel Italiaan voor zijn om dit woord met overtuiging en zonder ironie te gebruiken. Ik nam zo'n woord zelf nooit serieus, want te veel uit het "poesiealbum", maar Claudio sprak mij uit het diepst van zijn ziel toe, wat mij erg ontroerde. Sindsdien bewaar ik dit woord diep in mijn hart. Ik besloot mijn verhalen met dat Italiaanse woord in gedachten te schrijven.

De eerste herinnering gaat helemaal terug naar 1964. Ik was elf jaar en werd compleet overvallen door een vreemd gevoel van binnen toen ik op een saaie herfstmiddag langs een Apeldoornse bushalte liep.

Amsterdam, september 2019
Wilfred Ploeg

1 DE JAREN ZESTIG

DE JONGEN BIJ DE BUSHALTE (1964)

De weg van school naar huis liep zoals altijd via het Apeldoornse Oranjepark. Het was herfst. De bladeren vielen van de bomen. Toch was het nog niet erg koud. Het was zo'n dag dat je het nog voelde nazomeren. Ik was moe; de laatste klas van de lagere school vergde veel van me. Volgens de meester zou het een pittig jaar worden, want we moesten nu laten zien wat we waard waren. Je kon niet zomaar naar het Lyceum! Als ik thuis was, moest ik een hele bladzij redactiesommen maken voor morgen. Als ik nou over het grasveld van het park liep, zou ik een heel stuk afsnijden en gauw thuis zijn. Lekker door de bladeren lopen en ritselen met je voeten.

Ik stak de weg over, ging de stoep op en doorkruiste vervolgens het met donkere bladeren bezaaide gras. Mijn hart ging altijd een beetje harder kloppen, omdat het eigenlijk niet mocht ("Verboden het gazon te betreden") en omdat mijn broer en ik wel eens aangehouden waren door zo'n man in een groen uniform die een hoedje met een klein veertje op had. Het was een zurig mannetje met een vuurrood gezicht die er volgens mij behagen in schepte om kinderen te berispen en te vermanen. Maar ik had hem al enkele weken niet meer gezien en naarmate ik verder liep over de grasmat voelde ik mij zekerder van mijn zaak. Ik liep over het bruggetje en passeerde het monument voor de gevallenen. Gauw liep ik door. Ik passeerde de stenen "Koningsbank", liep het park uit en stak de Regentesselaan over. Aan de overkant van de weg was de bushalte Vaassen-Zwolle. Mijn aandacht

werd getrokken door een jongen die daar stond te wachten en naarmate ik dichterbij kwam, zag ik zijn gestalte steeds duidelijker. Naast hem stond een vrouw die een beetje op hem leek en die volgens mij zijn moeder was. Een vreemd opwindend gevoel maakte zich van mij meester. Ik móest naar hem kijken! Het meest bijzondere waren zijn haren die tot ver over zijn schouders hingen. Lange donkerbruine lokken. Zoiets had ik nog nooit gezien. De Beatles hadden ook wel lange haren, maar waren keurige jongens met korte koppies vergeleken bij de jongen van de bushalte. Stokstijf stond hij daar als een monument van schoonheid. Zijn donkere ogen waren geheimzinnig en maakten op mij een ietwat verlegen indruk. Ik zag dat hij een donkerrode geruite blouse aan had met daarover heen een donkergroene overjas die ik iets te lang vond. Onder zijn spijkerbroek droeg hij halfhoge, bruine suède schoenen die ook wel bordeelsluipers werden genoemd, omdat je met de zacht rubberen zolen geruisloos kon voortsluipen. Ze waren erg in de mode en ik wilde ze dolgraag hebben. Toen ik een keer met mijn ouders naar de schoenenwinkel ging om nieuwe schoenen te kopen, mocht ik ze niet hebben. Mijn ouders vonden dat geen schoenen voor mij. Ze waren te ordinair en bovendien niet stevig genoeg vanwege die slappe zolen en de soepele suède. Daar zouden je voeten onder te lijden hebben en dan zou je er later last mee krijgen. Zwaar teleurgesteld ging ik toen met een paar stevige stappers aan mijn voeten naar huis. Sinds die dag was mijn begeerte naar bordeelsluipers nóg sterker geworden en toen ik de jongen bij de bushalte dan ook met precies dezelfde schoenen aan zag, becroop mij een gevoel van opwinding en jaloezie. Ik dacht terug aan het pijnlijke moment in de winkel dat mijn vader mij de bordeelsluipers verbood. Wat een geluk had deze jongen bij de halte; hij zou wel begripvolle ouders hebben. Zijn moeder was ook nog vrij jong. Ze had rode lippen en een hoofddoekje om haar geverfde blonde haar. Ze spraken niet samen. Roerloos stonden zij daar alsof ze daar altijd hadden gestaan en nooit zouden vertrekken. De jongen draaide zijn hoofd enigszins mijn kant op, waarbij zijn haren meegolfden over zijn schouders. Verlegenheid was misschien het juiste woord niet. Hij maakte op mij een introverte, enigszins melancholieke indruk. Hij zal ook wel een donkere stem hebben en al sigaretten roken dacht ik bij mijzelf.

Mijn fantasie sloeg op hol en de redactiesommen waren verder dan ooit. Deze jongen was eigenlijk al een echte man. Nu ik nog! Ik nam mij voor om mijn zakgeld op te sparen voor bordeelsluipers. Dat was mijn eigen geld en niemand kon mij tegenhouden. Misschien was er wel een winkel waar ze niet zo duur waren. Jammer dat ik door moest lopen, want ik kon natuurlijk niet zomaar blijven kijken. Dan zou hij het merken. Even overwoog ik om nog een stukje terug te lopen, zodat ik hem opnieuw vanaf een veilige afstand kon bekijken. Ik stak de weg over en liep schuin langs de halteplaats. Nu durfde ik toch niet meer naar hem te kijken, zo dichtbij was ik. Snel en zo onopvallend mogelijk liep ik langs de moeder en haar zoon. Ik liep heel dicht langs hem heen. Ik had hem kunnen aanraken. Mijn hart bonkte in mijn keel, hij was adembenemend. Zou hij mij opgemerkt hebben? Waarschijnlijk niet. Hij wachtte daar alleen maar op de bus die maar niet kwam.